

Bedel İmgesi: Kadın Bedeni

S. Ceyda Demirciođlu

Özet

Merkeziyetçi ve mülkî bir yaklaşımla toplumsal normlarını oluşturan ataerkil düzende kadın, öz benliğine erişmek için kendisine atanan toplumsal cinsiyet rolleriyle mücadele eder. Bu normların yapılandırılmasında eril dünyanın ve buna bağlı olarak şekillenen politika, aile, hukuk, din, ekonomi kurumlarının kadını kendine göre konumlandırması söz konusudur. Kadın da kendisinden öte tarafta inşa edilen bu dünyaya girerek toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için bedel ödemek ve bunu da yine kendisinin ötekileştirilme nedeni olan bedeniyle yapmak zorunda bırakılır. Sahip olduğu bedeni ancak kendi sorumlu olduğu haklarla özgürleştirmeye çalışan kadın, gelişimin ve değişimin yavaş olduğu ataerkil toplumlarda bedene hükmetmeye yönelik baskıdan kurtulma mücadelesi içindedir. Türk yazınında da özellikle kadın şairlerin, bu özgürleşmeyi dile getirmek ve kadın dilli söylemle kadının sesini duyurdukları şiirleri dikkat çekicidir. Gülten Akın'ın "Kestim Kara Saçlarımı" adlı şiirinde kadın bedeninin görüngüsel anlamda önemli bir parçası olan 'saç' kadının özgürlüğünü engelleyen her türlü toplumsal cinsiyet rolünden kurtulmanın bir bedeli olarak imgeleştirilmiştir. Emel İrtem'in "Vereğen" şiirinde kadın, ataerkil toplumun şekillendirdiği bir birey olmaktan özgürleşmek için bu toplumun yasakladığı 'gülme, görünme ve konuşma' eylemlerini yaşayarak var oluşunun bedelini ödemek zorunda kalır. Akın ve İrtem'in şiirlerinde ataerkil egemen sistemin içindeki özgürleşme ve kimlik mücadelesi veren kadının ödemek zorunda olduğu niceliksel ve eylemsel bedeller, Gülce Başer'in "Kumandan" şiirinde dizelerinde soyut bir anlam kazanarak varoluşsal bir bedele dönüşür.

Anahtar sözcükler: Ataerkil toplum, kadın, bedel, beden, toplumsal cinsiyet, şiir